

สัมภาษณ์ รศ.วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ 18 พฤศจิกายน 2552

วิศวกร รามยุคแรก คือ อาจารย์ไสว มงคลเกษม และอาจารย์วีระ สุขสังกรกาญจน์ ตอนนั้นอาจารย์ไสว เป็นอาจารย์คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์วีระ สุขสังกรกาญจน์ เป็นอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อาจารย์วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ เรียนหนังสือที่คณะรัฐศาสตร์ ที่ธรรมศาสตร์ ปี ๒๕๐๓ อาจารย์ ดร.ศักดิ์ เป็นอาจารย์ใหม่ๆ หลังจากได้ทุนรัฐบาลกลับมาเป็นอาจารย์ ประจำคณะรัฐศาสตร์ ก็เป็นลูกศิษย์กันมาตั้งแต่เรียนปริญญาตรี ที่ธรรมศาสตร์ ท่านก็รู้จักตลอดเพราะว่า เราก็เป็นคนเรียนคะแนนดี พอจบอาจารย์วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ ก็ไปเป็นพัฒนากรอยู่กรมการพัฒนาชุมชน อยู่ที่สว่างแดนดิน ๒ ปี เป็นพัฒนากร อำเภอสว่างแดนดิน ปี ๒๕๐๘ (ปลายปี) อาจารย์ ดร.ศักดิ์ ก็ไปเป็นคณบดีคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก็เลยจดหมายไปบอกท่านว่า ไม่อยากอยู่ที่สว่างแดนดิน เพราะว่ามีอันตรายมีการต่อสู้พวกก่อการร้าย ที่นั่นที่สี่ชมพู่อยู่ตลอด ก็เลยอยากจะมาอยู่กับอาจารย์ ทราบว่าอาจารย์มาเป็นคณบดี ก็เลยจดหมายไปเรียนท่าน ท่านก็จดหมายกลับมาตอบว่ามาได้เลย อาจารย์รับเป็นอาจารย์ และนัดหมายเดือนตุลาคม ๒๕๐๙ จำนวนที่ไม่ได้ ก็ให้ไปพบกันที่หัวลำโพงให้ไปขึ้นรถไฟกับท่านไปเชียงใหม่ หลังจากนั้นก็เข้าที่ประชุมเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก็อยู่กับท่าน ท่านเป็นคณบดีก็อยู่บ้านท่าน บ้านพักคณบดีตอนแรกเขายังไม่ได้จัดแฟรตให้ก็เลยไปอยู่บ้านก่อนเวลาท่านมากรุงเทพฯ ก็สอนแทนวิชาของท่านที่เชียงใหม่ แล้วก็มอบหมายวิชาให้สอนอีก

ต้นปี ๒๕๑๑ อาจารย์ ดร.ศักดิ์ ย้ายมาเป็นเลขาธิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านมาธรรมศาสตร์ได้สัก ๓-๔ เดือน ท่านก็จดหมายไปบอกว่าจะโอนอาจารย์วิศิษฐ์ มาทำงานที่ธรรมศาสตร์ เพราะว่าต้องมีคนมาช่วย ให้มาเป็นหัวหน้าแผนกการเจ้าหน้าที่ ก็เลยมาอยู่ธรรมศาสตร์เมื่อปลายปี ๒๕๑๑ ในปี ๒๕๑๒ รามาเรื่องตลาดวิชา เริ่มเข้าหาอาจารย์ศักดิ์ท่านคุยให้ฟัง เพราะตอนอยู่ธรรมศาสตร์ไปไหนมาไหนก็ไปกับท่าน ตอนอยู่ธรรมศาสตร์ท่านเป็นเลขาธิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ปกติ อธิการบดี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปพงศ์ประพันธ์ อาทิตย์หนึ่งจะมามหาวิทยาลัยครั้งหนึ่ง ในยุคนั้นที่ธรรมศาสตร์มีแต่ผู้ใหญ่ ทั้งนั้นที่เป็นคณบดี คณบดีคณะนิติศาสตร์ ศ.สัญญา ธรรมศักดิ์ คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ ศ.ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ คณบดีรัฐศาสตร์ ศ.ทวี แรงขำ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย คณบดีคณะศิลปศาสตร์ก็ ศ.ดร.อดุลย์ วิเชียรเจริญ ศ.ปกรณ อังศุสิงห์ เป็นคณบดีคณะสังคมสงเคราะห์ ศ.จรรยา วิมลศิริ เป็นคณบดีคณะพาณิชยศาสตร์ การบัญชี อยู่มาระยะหนึ่งหัวแผนกพัสดุว่างเลยไป รักษาการหัวหน้าแผนกพัสดุด้วย ตอนอยู่พัสดุกี่ต้องดูแลประจำตำแหน่งของผู้ใหญ่ทั้งหมดตอนนั้นคณบดีทุกท่านมีรถประจำตำแหน่ง

ในช่วงปี ๒๕๑๒ ศ.ดร. ศักดิ์ก็เริ่มคุยกันเกี่ยวกับการตั้งมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชา มันก็เริ่มตรงนั้น เราก็ติดตามอาจารย์ตลอด อาจารย์ก็คุยให้ฟังไปกินข้าวกลางวันอาจารย์ ก็คุยให้ฟัง แล้วอาจารย์ก็คุยให้ฟังไป แล้วอาจารย์ธนกกาญจน์ อยากอยู่กรุงเทพฯ ด้วยก็เลยหาตำแหน่งให้อาจารย์ธนกกาญจน์ลง ตอนนั้นไปขอยืมอัตรารว่างของคณะพาณิชยศาสตร์การบัญชีให้อาจารย์ธนกกาญจน์ลง

ตำแหน่งอาจารย์เอก คณะรัฐศาสตร์ ก็ให้มาช่วย งานทะเบียนเป็นงานหลัก มาอยู่รวมกัน ๓ คนก็เลยรู้เรื่องรามคำแหงมาตลอดว่า อาจารย์ศักดิ์คิดอย่างไร ทำอย่างไร แล้วอาจารย์ศักดิ์ก็ให้ไปหาข้อมูลร่างระเบียบข้อบังคับ เตรียมเรื่องงบประมาณ ก็ช่วยกันเขียน อาจารย์ศักดิ์ให้อาจารย์ธนกัญจน์กับผมดูว่าจะทำรายงานอย่างไร แล้วท่านก็ตรวจว่าทำรายงานให้เด็กพิมพ์เรียบร้อย พงบประมาณ ๕ ล้านเสร็จ ก็แปรรูป อาจารย์ศักดิ์ เมื่อทำอะไรเสร็จพิมพ์เสร็จเป็นรายละเอียดก็บอกผมเอาไปให้คุณประมวล กุลมาตย์ที่สภาฯ เพราะว่าจะเอาไปชี้แจงรายละเอียดว่าขอทำอะไรเตรียมการไว้มหาวิทยาลัยใหม่ ยังไม่มีชื่อ กฎหมายยังไม่ผ่านแต่ว่าเตรียมไว้ และยังไม่บอกเลยว่าเวลาไปแอบๆ ไปนะอย่าให้ใครรู้ โดยเฉพาะคนที่ธรรมศาสตร์อย่าให้รู้ โดยเฉพาะอาจารย์ ดร. ป่วย อึ้งภากรณ์ อย่าให้รู้ซึ่งท่านเป็นกรรมการแปรรูปติดบ อย่าให้ท่านเห็นว่าใครเอามาคุณประมวลนะ เพราะเราเป็นเจ้าของหน้าที่ที่ธรรมศาสตร์อยู่ อาจารย์ศักดิ์ก็ไม่อยากให้รู้ว่าแปรรูปติดบ ๕ ล้านมาอย่างไร ถ้าวัดคุณประมวลเป็นคนทำเอง เราก็ต้องแอบทำ

เมื่อเริ่มจะทำรามฯ อาจารย์ศักดิ์ก็บอกอาจารย์ ดร. พรพต วีระสัย ว่าถ้าสนใจก็จะให้มาช่วยด้วย ก็เลยใช้ชื่อเป็นเลขานารกรรมการเตรียมการเปิดมหาวิทยาลัยด้วยอาจารย์ที่เข้ามาเป็น

อาจารย์รามฯ คนแรก คือ อาจารย์วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ นายวิสุทธิ ภาณุทัต ขณะนั้นทำงานอยู่เทศบาลนครกรุงเทพ ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ ดร.ศักดิ์ ผาสุกนิรันต์ ให้ออกแบบวงเวียนลานพระรูปปัจจุบันให้เป็นที่ประดิษฐานพ่อขุนรามคำแหงมหาราช คุณวิสุทธิก็บอกว่า ถ้าออกแบบแล้วจะทำห้องประชุมด้วยใต้พระรูป จึงถามอาจารย์ ดร.ศักดิ์ว่าเป็นอย่างไรดีไหม อาจารย์ศักดิ์บอกดีทำเลยออกแบบเลย คุณวิสุทธิก็เลยออกแบบอาคารพระรูปพ่อขุนฯ ซึ่งมีห้องประชุมข้างใต้ และมีวิศวกรชื่ออาจารย์วรณ คุณวาสี และได้มีการประมูลก่อสร้างในวงเงิน ๑ ล้านบาท นอกจากนี้ อาจารย์วิสุทธิและอาจารย์วรณ ยังได้ออกแบบและสร้างอาคารอื่นๆอีก ได้แก่อาคารคณะบริหาร ตึกสำนักงานอธิการบดี ตึกหอสมุด(ช่วงกลาง) ตึกคณะมนุษยศาสตร์ (ตึกหน้า)

อาคาร NB (New Building) อาจารย์ธนกัญจน์เป็นคนตั้งสิ่งโต ๑ คู่หน้าห้องสมุด มีเมื่อสร้างห้องสมุดเสร็จแล้วอาจารย์ ดร. ศักดิ์ กับสถาปนิกได้นำสิ่งโตคู่นี้ซึ่งอยู่หน้าอาคารแสดงสินค้าของประเทศจีน เลยย้ายมาไว้หน้าอาคารหอสมุดจนกระทั่งปัจจุบันนี้ เพราะถือว่าเป็นของสิริมงคลของประเทศจีน

NB๑ อยู่ตรงโรงอาหารกลาง NB๓ A,B เป็นหอสมุดที่รื้อตึกตั้งรัฐศาสตร์ ปัจจุบัน NB๔ NB๕ NM๖ อยู่ทางด้านตึกสุโขทัยปัจจุบัน ครั้งแรกสร้างมา ๗ หลัง เป็นหอสมุด ๒ หลัง NB๑ NB๒ เป็นห้องสมุด

การเตรียมมหาวิทยาลัยเราเตรียมมาตั้งแต่กฎหมายกำลังเข้าสู่การประชุมสภา อาจารย์ ดร. ศักดิ์มีส่วนมากเป็นการยกร่างกฎหมายรามคำแหง อาจารย์ธนกัญจน์ก็มีส่วน เราก็เป็นคนไปหาข้อมูลแล้วก็มายกร่างให้ท่านไปพิจารณาในสภาฯ จากรายงานการประชุมจะเห็นว่าอาจารย์ ดร. ศักดิ์เป็นคนตอบประเด็นปัญหาต่างๆ ในสภาอยู่ทุกเรื่อง ไม่ว่าจะม็อกคณะ ทำไม่ต้องร่างแบบนี้ทำไม่ต้องเป็นแบบนี้ อาจารย์ธนกัญจน์ได้จัด ระบบการเรียนการสอนแบบใหม่ของเชียงใหม่ จึงได้เอามาปรับใช้กับรามคำแหงได้ และมั่นใจว่าทำได้เหมือนอาสาทำ ที่จริงแล้วรามคำแหงถ้าไม่ใช่

ดร.ศักดิ์ ก็คงทำไม่ได้ ถ้ามันแต่ตั้งกรรมการแล้วค่อยๆทำ กฎหมายออกมาแล้วค่อยๆทำ ส่งคนไปเรียนหนังสือกลับแล้วค่อยมาตั้ง เหมือนมหาวิทยาลัยอื่นอย่างน้อย ๔-๕ ปี เขาจึงจะตั้ง มหาวิทยาลัยได้ของเรา ๗-๘ เดือนเราทำเลย เป็นสิ่งที่อาจารย์ดร.ศักดิ์มุ่งมั่นมากต้องทำให้ได้ถึงเกิดได้ แล้วคนรุ่นแรกที่มีร่วมมือร่วมใจกันทำงานก็ตั้งใจทำงานจริงๆ

ต้องยอมรับว่าอาจารย์ ดร.ศักดิ์ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลรวดเร็ว เพราะฉะนั้นวัฒนธรรมนี้ถึงได้ติบโตมาตั้งแต่แรก ทุกคนมุ่งมั่นทำงานโดยไม่คิดถึงผลประโยชน์ส่วนตัว ทำงานแรกๆ OT ไม่มี กินข้าวหม้อเดียวกัน กลางวันข้าวหม้อแกงหม้อถือถาดหลุมคนละอันตักเรียงกันไปตั้งวแต่อธิการบดีไปจนถึงนักการภารโรงก็กินข้าวหม้อเดียวกัน

อาจารย์ ดร. ศักดิ์นั้นอาจจะหาคนมาเป็นผู้บริหารแล้วอาจารย์ ดร.ศักดิ์ยังหาคนมาเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยด้วย หมอบุญสม มาร์ติน คือ อธิบดีกรมพลศึกษา ท่านคิดว่าวันหนึ่งเราต้องใช้สนามกีฬาเพราะเราไม่มีสนามกีฬา ส่วนหนึ่งเขาตัดเป็นสนามกีฬาเรา อาจจะขอให้สนามกีฬาให้นักศึกษาเราไปเล่นได้เพราะเราไม่มีก็เป็นจริงงานแรกที่ อ.ดร.ศักดิ์ ใช้กรมพลศึกษา คือ สนามศุภชลาศัย โดยขอยืมปฐมนิเทศนักศึกษาครั้งแรก และท่านอาจารย์ ดร.ก่อสวัสดีพาณิชย์ ตอนนั้นเป็นอธิบดีกรมสามัญศึกษาซึ่งดูแลโรงเรียนรัฐบาลทั่วประเทศ เพื่อที่จะยืมสถานที่สอบและได้ครูในโรงเรียนช่วงคุมสอบ อีกท่านคุณเรณู สุวรรณสิทธิ์ เป็นเลขาธิการสภาพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติก็เพื่อที่จำมารับรองว่าเราผลิตบัณฑิตออกไป เพราะคนโจมตีมากกว่าผลิตแต่สังคมศาสตร์เยอะไป ก็ให้คุณเรณู สุวรรณสิทธิ์เข้ามาเป็นกรรมการมหาวิทยาลัยเพื่อที่ท่านจะได้รู้ว่าเราทำอะไร และจะได้ช่วยในสิ่งเหล่านี้ เราไม่ได้เข้าแผนพัฒนาเศรษฐกิจด้วย และคุณสุขุม นวพันธ์ เป็นกรรมการผู้จัดการใหญ่ทหารไทยในยุคนั้น ก็คิดว่าเป็นเส้นสายมาจากพลโทแสวง เสนาณรงค์ ซึ่งเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกฯ และบังเอิญเรามีธนาคารทหารไทย เกิดขึ้นพร้อมอยู่ที่หน้าราม เราก็ขอรัฐบาลใช้ธนาคารพาณิชย์เป็นที่ฝากถอนเงิน เพราะว่าสมัยนั้นถ้าจะเอาธนาคารรัฐบาลต้องไปคลองต้นหรือประตุน้ำกลัวไม่ปลอดภัย ก็เลยได้คุณสุขุม นวพันธ์ เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยด้วย ส่วน ศ.ดร. ประเสริฐ ณ นคร เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง เวลาอาจารย์ ดร. ศักดิ์หาคนร่วมงานท่านมองถึงประโยชน์ของราม อาจารย์รังสรรค์ เป็นคนที่อาจารย์ศักดิ์จองตัวตั้งแต่เรียนหนังสืออยู่ เพราะในขณะที่ท่านเป็นเลขาธิการธรรมศาสตร์ อาจารย์รังสรรค์เรียนอยู่ปี ๔ และอาจารย์รังสรรค์ทำกิจกรรมก็พบผม มาหาผมมายืมเครื่องใช้ในกิจกรรมของแก ในฐานะตำแหน่ง หัวหน้าพัสดุ พี่ชายอาจารย์รังสรรค์ (สมบัติ แสงสุข) เป็นรุ่นน้องอาจารย์วิศิษฐ์ ที่วเศรษฐกิจหนึ่งเพราะฉะนั้นความเกี้ยวโยงมันมีอยู่ อาจารย์ ดร. ศักดิ์ไว้วางใจเห็นว่าทำงานดี ตอนนั้น เราก็ทำเรื่องราม อาจารย์ ดร. ศักดิ์ก็ได้ชวนอาจารย์รังสรรค์ บอกถ้าจบแล้วให้ไปทำงานกับอาจารย์ดร.ศักดิ์ ตอนแรกตั้งคณะรัฐศาสตร์ อาจารย์ ดร. ศักดิ์รักษาการคณบดีครั้งแรก ตอนแรก ที่ผมโอนมาตอนนั้นไม่มีคณะรัฐศาสตร์ต้องมาอยู่คณะนิติศาสตร์ก่อนและเป็นหัวหน้ากองกลางด้วย